

Tehtäviä

Aloita näistä

1. Ratkaise yhtälö. Anna vastaus sekä tarkkana arvona että kaksidesimaalisena likiarvona.

a) $3^x=54$

b) $5^x=27$

c) $9^x=81$

Ratkaisu

a) $x=\log_3(54) \approx 3.63$

b) $x=\log_5(27) \approx 2.05$

c) $x=2$

2. Mikä on

a) luvun 32 kaksikantainen logaritmi

b) luvun 625 viisikantainen logaritmi?

Kirjoita lauseke ja perustele vastauksesi logaritmin määritelmän avulla.

Ratkaisu

a) $\log_2(32)=5$, koska $2^5=32$.

b) $\log_5(625)=4$, koska $5^4=625$

3. Ratkaise yhtälö. Anna vastaus sekä tarkkana arvona että kaksidesimaalisena likiarvona.

a) $4^{3x}=85$

b) $7 \cdot 6^x=111$

c) $8^{x+2}=120$

Ratkaisu

a) $3x=\log_4(85) \Leftrightarrow x=\frac{\log_4(85)}{3} \approx 1.07$

$$b) x = \log_6 \left(\frac{111}{7} \right) \approx 1.54$$

$$c) x+2 = \log_8 (120) \Leftrightarrow x = \log_8 (120) - 2 \approx 0.30$$

4. Todista, että

$$a) \log_a (1) = 0$$

$$b) \log_a (a) = 1$$

riippumatta kantaluvun a ($a > 0, a \neq 1$) valinnasta.

Ratkaisu

Logaritmin määritelmästä seuraa suoraan

$$a) a^0 = 1$$

$$b) a^1 = a$$

5. Ratkaise yhtälö. Anna vastaus sekä tarkkana arvona että kaksidesimaalisena likiarvona.

$$a) \frac{7^x}{4} = 16$$

$$b) 8^x - 2 = 18$$

$$c) 5^x + 5^x = 11$$

Ratkaisu

$$a) 7^x = 64, x = \log_7 (64) \approx 2.14$$

$$b) 8^x = 20, x = \log_8 (20) \approx 1.44$$

$$c) 5^x = \frac{11}{2}, x = \log_5 \left(\frac{11}{2} \right) \approx 1.06$$

Paranna osaamistasi

6. Ratkaise yhtälö, jos se on mahdollista. Anna vastaus tarkkana arvona ja kaksidesimaalisena likiarvona.

a) $4^{2x} = 15$

b) $5^{x+1} = -5$

c) $3^{x+2} + 4 = 9$

Ratkaisu

a) $x = \frac{\log_4(15)}{2} \approx 0.98$

b) ei voi ratkaista, sillä negatiivisesta luvusta ei voi ottaa logaritmia

c) $x = \log_3(5) - 2 \approx -0.54$

7. Minkä luvun

a) yhdeksänkantainen logaritmi on 3

b) viisikantainen logaritmi on 12

c) kymmenkantainen logaritmi on 4?

Ratkaisu

a) $\log_9(x) = 3 \Leftrightarrow x = 9^3 = 729$

b) $\log_5(x) = 12 \Leftrightarrow x = 5^{12} = 244\ 140\ 625$

c) $\log_{10}(x) = 4 \Leftrightarrow x = 10^4 = 10\ 000$

8. Ratkaise yhtälö ja anna vastauksen tarkka arvo sekä kaksidesimaalinen likiarvo.

a) $\frac{5^x}{4} + \frac{5^x}{8} - 3 = 0$

b) $4 \cdot 8^x - 15 = 1$

Ratkaisu

a) $x = \log_5(8) \approx 1.29$

b) $x = \log_8(4) \approx 0.67$, (Huomaa, että $8^{2/3} = 4$, joten vastaus, $x = \frac{2}{3}$, saadaan ilman logaritmiakin.)

9. Bakteerien määrä kasvaa tunnissa viisinkertaiseksi. Aluksi bakteerien määrä on 1000 kpl.

- a) Kuinka paljon bakteereja on kahden tunnin kuluttua?
- b) Kuinka paljon bakteereja on vuorokauden kuluttua?
- c) Miten pitkän ajan kuluessa bakteereja on miljoona?

Ratkaisu

a) $1000 \cdot 5^2 = 25\,000$ kpl

b) $1000 \cdot 5^{24} \approx 5.96 \cdot 10^{19}$ kpl

c) $1000 \cdot 5^t = 1\,000\,000 \Leftrightarrow 5^t = 1000 \Leftrightarrow t = \log_5(1000) \approx 4.292 \text{ h} \approx 4 \text{ h } 18 \text{ min}$

Hieman enemmän haastetta

10. Säästötillille talletettu rahasumma kasvaa 2 % korkoa vuosittain. Tilille talletetaan 10 000 euroa. Kuinka monen vuoden kuluttua tilin saldo on tuplaantunut?

Ratkaisu

Saadaan yhtälö $20\,000 = 10\,000 \cdot 1.02^t$, jossa t kuvaa vuosia.

Tästä ratkaisuksi saadaan $t = \log_{1.02}(2) \approx 35.003$.

Vastaus: Tilin saldo on tuplaantunut 35 vuoden kuluttua.

11. Auton arvo alenee 15 % vuodessa. Uuden auton hinta on 35 000 euroa. Kuinka monen vuoden kuluttua auton arvo on enää 25 000 euroa?

Ratkaisu

Saadaan yhtälö $25\,000 = 35\,000 \cdot 0.85^t$, jossa t kuvaa vuosia.

Tästä ratkaisuksi saadaan $t = \log_{0.85}\left(\frac{25}{35}\right) \approx 2.070$.

Vastaus: Auton arvo on pudonnut 25 000 euroon reilussa kahdessa vuodessa.

12. Radioaktiivisen aineen määrän puolittumista kuvaa aineen puoliintumisaika. Erään isotoopin puoliintumisaika on 24 minuuttia. Kuinka pitkän ajan kuluttua ainetta on jäljellä 4 % alkuperäisestä määrästä?

Ratkaisu

Saadaan yhtälö $m \cdot 0.5^t = 0.04 m$, jossa m kuvaa aineen määrää alussa ja t puoliintumisaikaa.

Ratkaisuksi saadaan $t = \log_{0.5}(0.04) \approx 4.644$. Aika minuutteina on $4.644 \cdot 24 \text{ min} \approx 111.5 \text{ min}$.

Vastaus: Ainetta on jäljellä 4 % alkuperäisestä määrästä 1h 52 min kuluttua.